

स्थानीय राजपत्र

ज्वालामुखी गाउँपालिका, धादिङ्गद्वारा प्रकाशित		
खण्ड ५	संख्या १५	मिति: २०७९/०७/२७
भाग २ ज्वालामुखी गाउँपालिका स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ दफा १०२ को उपदफा (२) बमोजिमको ज्वालामुखी गाउँ कार्यपालिकाले बनाएको तल लेखिए बमोजिमको कार्यविधि सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशन गरीएको छ ।		
सम्बत् २०७९ सालको कार्यविधि संख्या १५		

ज्वालामुखी गाउँपालिकाको ग्रामिण खानेपानी सरसफाई तथा स्वच्छता व्यवस्थापन बोर्ड सञ्चालन निर्देशिका, २०७८ (प्रथम संशोधन)

प्रस्तावना

गाउँपालिका क्षेत्रमा खानेपानी सरसफाई तथा स्वच्छता सेवालाई व्यवस्थित, नियमित, तथा गुणस्तरयुक्त बनाइ त्यस क्षेत्रका बासिन्दालाई प्रभावकारी र भरपर्दो सेवाप्रदान गर्ने गराउने र उचित व्यवस्थापन गर्ने सम्बन्धमा ग्रामिण खानेपानी

सरसफाई तथा स्वच्छता व्यवस्थापन बोर्ड सञ्चालन निर्देशिका, २०७८ स्थापना र सञ्चालन गर्न बाञ्छनीय भएकोले, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को परिच्छेद १५, दफा १०२ को उपदफा २ बमोजिम ज्वालामुखी गाउँ कार्यपालिकाको २०७८ साल पौष १९ गतेका कार्यपालिकाको बैठकले यो निर्देशिका तयार गरी पास गरेको छ ।

परिच्छेद - १

प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ :

क. यस निर्देशिकाको को नाम “ज्वालामुखी गाँउपालिकाको ग्रामिण खानेपानी सरसफाई तथा स्वच्छता व्यवस्थापन बोर्ड सञ्चालन निर्देशिका, २०७८” रहेको छ । अंग्रेजीमा “**Jwalamukhi Rural Water Sanitation and Hygiene (WASH) Management Board Guideline, 2078**” हुनेछ ।

ख. यो निर्देशिका स्थानीय कार्यपालिकाले पास गरी स्थानिय राजपत्रमा प्रकाशित भएको मिति देखी लागु हुनेछ ।

२. परिभाषा : विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस निर्देशिकामा,

(क) “बोर्ड” भन्नाले यस निर्देशिकाको नियम ३ बमोजिम ग्रामिण खानेपानी सरसफाई तथा स्वच्छता बोर्डको काम गर्न गठित ग्रामिण खानेपानी सरसफाई तथा स्वच्छता व्यवस्थापन बोर्ड लाई सम्भन्नु पर्छ ।

(ख) “कार्यकारी समिति” भन्नाले यस निर्देशिका को नियम १० बमोजिम गठित समितिलाई सम्भन्नु पर्छ ।

- (ग) “अध्यक्ष” भन्नाले समितिको अध्यक्षलाई सम्भन्नु पर्दछ, जसले अध्यक्षको अनुपस्थितिमा अध्यक्षको काम गर्ने अधिकार प्राप्त व्यक्ति समेतलाई सम्भन्नु पर्दछ ।
- (घ) “सदस्य” भन्नाले कार्यकारी समितिको सदस्यलाई सम्भन्नु पर्दछ ।
- (ङ) “महशुल” भन्नाले सेवाप्रदायकले सेवा प्रदान गरे बापत उपभोक्ताबाट लिइने शुल्कलाई बुझाउँछ ।
- (च) “उपभोक्ता समिति” भन्नाले स्थानीय स्तरमा निश्चत खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता आयोजनालाई व्यवस्थापन तथा संचालनका लागि गठित ग्रामिण खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता उपभोक्ता समितिलाई सम्भन्नु पर्दछ ।
- (छ) “सेवा” भन्नाले खानेपानी वा सरसफाई सेवा सम्भन्नु पर्छ ।
- (ज) “सेवाप्रदायक” भन्नाले महसुल लिई सेवा उपलब्ध गराउने कुनै व्यक्ति, उपभोक्ता समूह वा सङ्गठित संस्था सम्भन्नु पर्छ र सो शब्दले बोर्डसँग सम्झौता गरी सेवा प्रदान गर्ने अन्य कुनै व्यक्ति समेतलाई जनाउँछ ।
- (झ) “प्रबन्धक” भन्नाले निर्देशिकाको नियम १५ बमोजिम नियुक्त भएको प्रबन्धकलाई सम्भन्नुपर्दछ ।
- (ञ) “तोकिएको” वा “तोकिएबमोजिम” भन्नाले यस निर्देशिका अन्तर्गत बनेको नियममा तोकिएको वा तोकिए बमोजिम सम्भन्नु पर्छ ।
- (ट) “गाँउपालिका” भन्नाले ज्वालामुखी गाउँपालिकालाई सम्भन्नु पर्दछ ।
- (ठ) “प्रमुख” भन्नाले गाँउपालिकाको अध्यक्षलाई सम्भन्नुपर्दछ ।
- (ड) “उप-प्रमुख” भन्नाले गाँउपालिकाको उपाध्यक्ष लाई सम्भन्नु पर्दछ ।
- (ढ) “प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत” भन्नाले गाउँपालिकाको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई सम्भन्नुपर्दछ ।
- (ण) “कार्यपालिका” भन्नाले ज्वालामुखी गाँउपालिकाको कार्यपालिकालाई सम्भन्नु पर्दछ ।

परिच्छेद - २

बोर्डको कार्यकारी समितिको गठन तथा काम, कर्तव्य र अधिकार

३. बोर्ड गठन गर्न सक्ने : यो निर्देशिका प्रारम्भ भए पश्चात गाँउपालिकाले सूचना प्रकाशन गरी गाँउपालिका क्षेत्रमा ग्रामिण खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता क्षेत्रको सेवा प्रणाली तथा सेवालाई प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन तथा व्यवस्थापन गर्न गराउन गाँउपालिका स्तरमा आवश्यकता अनुसार ग्रामिण खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता व्यवस्थापन बोर्ड गठन गर्न सक्नेछ ।
४. बोर्ड स्वशासित संस्था हुने :
 - (१) बोर्ड अविच्छिन्न उत्तराधिकार वाला स्वशासित सङ्गठित संस्था हुनेछ ।
 - (२) बोर्डको काम कारबाहीको लागि नेपाली र अंग्रेजीमा छुट्टा छुट्टै गोलाकार भित्र “ज्वालामुखी ग्रामिण खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता व्यवस्थापन बोर्ड, २०७८” र “Jwalamukhi Water Sanitation and Hygiene (WASH) Management Board, 2078” रही विचमा पानी भरेको धाराको चित्र भएको छाप हुनेछ ।
 - (३) बोर्डले व्यक्ति सरह चल, अचल सम्पत्ति प्राप्त गर्न, उपभोग गर्न, बेचबिखन गर्न वा अन्य कुनै किसिमले व्यवस्था गर्न सक्नेछ ।
 - (४) बोर्डले व्यक्ति सरह आफ्नो नामबाट नालिस उजुर गर्न र बोर्डउपर पनि सोही नाम बाट नालिस उजुर लाग्न सक्नेछ ।
५. बोर्डको भौगोलिक क्षेत्र :
 - (१) नियम ३ बमोजिम गठन हुने बोर्डको भौगोलिक क्षेत्र त्यस्तो बोर्ड गठन हुँदाका बखत गाउँपालिकाले प्रकाशन गरेको सूचनामा तोकिएको बमोजिम हुनेछ ।
 - (२) उपनियम (१) बमोजिमको बोर्डको भौगोलिक क्षेत्र कुनै कारणले थपघट वा हेरफेर गर्नुपरेमा सो को पर्याप्त कारणसहित बोर्डले गाँउपालिका समक्ष निवेदन दिनु पर्नेछ ।

- (३) उपनियम (२) बमोजिम निवेदन परेमा गाँउपालिकाले सो सम्बन्धमा आवश्यक जाँचबुझ गर्न सक्नेछ ।
- (४) उपनियम (३) बमोजिम जाँचबुझ गर्दा बोर्डको भौगोलिक क्षेत्र थपघट वा हेरफेर गर्न उपयुक्त देखेमा गाँउपालिकाले सूचना प्रकाशन गरी बोर्डको भौगोलिक क्षेत्र थपघट वा हेरफेर गर्न सक्नेछ ।
६. **बोर्डको काम, कर्तव्य र अधिकार** : यस निर्देशिकामा अन्यत्र लेखिएका काम, कर्तव्य र अधिकारको अतिरिक्त बोर्डको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ :-
- (क) खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता सेवा प्रणाली प्राप्त, निर्माण, विस्तार, सुधार तथा पुनर्स्थापना गर्ने गराउने,
- (ख) खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता सेवा सम्बन्धी नीति बनाई कार्यान्वयन गर्ने गराउने ।
- (ग) खानेपानीको दुरुपयोग रोक्ने तथा खानेपानी प्रदूषित हुन नदिन आवश्यक नीति बनाई कार्यान्वयन गर्ने गराउने,
- (घ) खानेपानीको स्रोतको पहिचान, वितरण तथा सरसफाई र स्वच्छता सम्बन्धमा आवश्यक कार्य गर्ने गराउने ।
- (ङ) सेवा प्रणाली सम्बन्धी अल्पकालीन तथा दीर्घकालीन योजना तयार गरी कार्यान्वयन गर्ने गराउने,
- (च) सेवा सञ्चालनको लागि आवश्यक पर्ने लगानी निश्चित गरी सोको योजना तयार गर्ने र आर्थिक स्रोतको व्यवस्था गर्ने गराउने,
- (छ) सेवाको विस्तार तथा विकासका लागि आवश्यक पर्ने रकमको स्रोत पहिचान गरी प्राप्त गर्ने,
- (ज) प्रचलित कानून बमोजिम सेवाको महशुल दर निर्धारण गर्ने,
- (झ) गुणस्तरयुक्त र प्रभावकारी सेवा प्रदान गर्न आवश्यक प्रबन्ध गर्ने,

- (ज) उपभोक्तालाई प्रदान गर्ने सेवावापत निर्धारित महसुल असुल गर्ने गराउने,
- (ट) सेवा प्रदायकबाट सेवा लिन पर्ने अवस्था आएमा सेवा प्रदायकलाई सेवा प्रदान गर्न अनुमतिपत्र प्रदान गर्ने वा सेवा प्रदायकसँग सम्भौता गरी सेवा प्रदान गराउने,
- (ठ) सेवा प्रदायकले सेवा प्रदान गर्दा कुनै उपभोक्तालाई पीरमर्का पर्न गएमा सो उपर सुनुवाई गरी उपयुक्त निकास दिने,
- (ड) खानेपानी वितरणका सवै पक्षहरूमा क्षति पुऱ्याउने पक्षहरूबाट ढण्ड सजायको लागि नीति तय गरी कार्यान्वयन गर्ने गराउने ।
- (ढ) विद्यमान खानेपानी उपभोक्ता समितिलाई बोर्ड मोडलमार्फत खानेपानीलाई व्यवस्थापन गर्नका लागि अभिप्रेरित गर्नुका साथै अन्य आवश्यक कार्य गर्ने गराउने ।
- (ण) बोर्डले कुनै संघ संस्था तथा निकायसँग सह लगानीमा खानेपानी सम्बन्धी क्रियाकलाप गर्न सक्नेछ ।
- (त) सेवा सञ्चालनका लागि आवश्यक पर्ने नियमित अनुगमन तथा तोकिए बमोजिमका अन्य कार्य गर्ने ।
- (थ) गाउँपालिका क्षेत्रभित्रका खानेपानी मुहान तथा उपभोक्ता समिति दर्ता गर्नुपूर्व बोर्डबाट अध्ययन अवलोकन गरी गाउँपालिकामा प्रतिवेदन पेश गर्ने ।

७. बोर्डले सेवा सञ्चालन गर्ने गराउने :

- (१) बोर्डले सञ्चालन गर्नु पर्ने सेवा आफैले वा आवश्यकता अनुसार सेवा प्रदायकलाई अनुमतिपत्र प्रदान गरी वा निजसँग सम्भौता गरी सञ्चालन गर्न गराउन सक्नेछ ।
- (२) उपनियम (१) बमोजिम सेवा प्रदायकलाई अनुमतिपत्र प्रदान गर्दा वा निजसँग सम्भौता गर्दा बोर्डले आवश्यक सर्त तोक्न सक्नेछ ।

(३) सेवा प्रदायकले पालना गर्नु पर्ने सर्तहरू अनुमतिपत्र वा सम्झौतामा उल्लेख भएबमोजिम हुनेछन् ।

द. पानी उपभोग तथा वितरण सम्बन्धी अधिकार सन्ने :

(१) स्थानीय खानेपानी उपभोक्ता समितिले सञ्चालन र व्यवस्थापन गरेको सेवा प्रणाली बोर्डमा हस्तान्तरण भएमा स्थानीय खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता उपभोक्ता समितिले सेवाप्रदान गर्न उपयोग गरेको पानीको सम्पूर्ण स्रोतमा बोर्डको अधिकार हुनेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम स्थानीय खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता उपभोक्ता समितिबाट हस्तान्तरण भएको सेवा प्रणालीको उपयोग,सञ्चालन तथा मर्मत सम्भार वा पुनःस्थापन गर्ने क्रममा सार्वजनिक वा व्यक्तिगत घर जग्गामा पाइप राख्ने वा संरचनाको पुनर्निर्माण वा पुनःस्थापना गर्ने सम्बन्धमा बोर्डलाई स्थानीय खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता उपभोक्ता समितिलाई भएसरहको अधिकार हुनेछ ।

९. बोर्डको विशेष अधिकार

(क) ऋण तथा सहयोग लिन सक्ने : बोर्डले आवश्यकता अनुसार नेपालभित्रको कुनै बैङ्क वा वित्तीय संस्था वा विदेशी सरकार, अन्तर्राष्ट्रिय संघ वा संस्थाबाट ऋण वा सहयोग प्राप्त गर्न सक्नेछ । तर विदेशी सरकार, अन्तर्राष्ट्रिय संघ वा संस्थाबाट ऋण वा सहयोग प्राप्त गर्नु अघि बोर्डले नेपाल सरकारको स्वीकृति लिनु पर्नेछ ।

(ख) लगानी गर्न सक्ने :

(१) बोर्डले नियम (२१) बमोजिमको कोषमा रहेको रकम उपभोक्ताको हितलाई ध्यानमा राखी लगानी गर्न सक्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम गरिने लगानीको क्षेत्र तथा सर्त तोकिए बमोजिम हुनेछन् ।

- (ग) निजी वा सार्वजनिक जग्गा प्रयोग गर्न सक्ने : बोर्डको कुनै कर्मचारीले आफ्नो कर्तव्य पालनको सिलसिलामा कुनै उपभोक्ताको घर जग्गामा प्रवेश गर्नु पर्ने भएमा सोको कारणसहितको जानकारी सम्बन्धित व्यक्तिलाई दिई त्यस्तो घर जग्गामा प्रवेश गर्न सक्नेछ । तर कुनै व्यक्तिले सेवाको दुरुपयोग वा सेवाको अनाधिकार उपयोग गरिरहेको छ भन्ने शंका गर्नु पर्ने मनासिब आधार र कारण भएमा त्यस्तो घरजग्गामा प्रवेश गर्न जानकारी दिइरहनु पर्नेछैन ।
- (घ) निजी वा सार्वजनिक जग्गामा पाइप बिच्छ्याउन सक्ने :
- (१) बोर्डले उपभोक्तालाई खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता सेवा उपलब्ध गराउने प्रयोजनको लागि निजी वा सार्वजनिक जग्गामा तोकिए बमोजिम गहिराइको मापदण्ड अनुसारको पाइप बिच्छ्याउन सक्नेछ ।
- (२) उपनियम (१) बमोजिम पाइप बिच्छ्याउँदा कुनै व्यक्तिको निजी घर जग्गामा कुनै किसिमको हानि नोक्सानी नहुने गरि संरचना निर्माण गनु पर्नेछ ।
- (ङ) सेवाप्रदायकसँग शुल्क लिन सक्ने :
- (१) बोर्डले आफ्नो भौगोलिक क्षेत्रभित्र सेवा सञ्चालन गर्ने सेवाप्रदायकसँग तोकिए बमोजिम शुल्क लिन सक्नेछ ।
- (२) बोर्डले कुनै सेवाप्रदायकलाई आफ्नो सेवा प्रणाली सञ्चालन गर्न अनुमतिपत्र दिएकोमा अनुमतिपत्रमा उल्लेख भएबमोजिमको रकम त्यस्तो सेवाप्रदायकबाट असूलउपर गर्नेछ ।
- (च) अतिरिक्त दस्तुर लगाउने :
- (१) उपभोक्ताले सेवा उपयोग गरेबापत तिर्नु पर्ने महसुल निर्धारित समयभित्र नतिरेमा वा उपभोक्तालाई नियमित सेवाभन्दा थप सेवा उपलब्ध गराइएकोमा त्यस्तो उपभोक्ताबाट बोर्डले तोकिएबमोजिम अतिरिक्त दस्तुर असूलउपर गर्न सक्नेछ ।

(छ) सेवा निलम्बन वा अन्त्य गर्न सक्ने :

- (१) यस निर्देशिका वा प्रचलित कानून बमोजिम निर्धारित महसुल नबुझाउने वा तोकिएको समयमा महसुल नबुझाउने उपभोक्ताको सेवा बोर्ड वा सेवा प्रदायकले निलम्बन वा अन्त्य गर्न सक्नेछ ।
- (२) उपनियम (१) बमोजिम सेवा अन्त्य भएकोमा उपभोक्ताले बोर्ड वा सेवाप्रदायकलाई बुझाउनु पर्ने महसुल तथा अन्य दस्तुर बुझाएमा निजलाई पुनः सेवाप्रदान गरिनेछ ।

परिच्छेद-३

बोर्डको कार्यकारी समितिको गठन, काम, कर्तव्य तथा अधिकार

१०. कार्यकारी समितिको गठन

- (१) नियम ३ बमोजिम गठन भएको बोर्डको तर्फबाट सम्पादन गर्नु पर्ने सम्पूर्ण काम कारबाही सुचारु रूपले सम्पादन गर्न एक कार्यकारी समिति रहनेछ ।
- बोर्डको कार्यकारी समितिमा देहाय बमोजिमका सदस्यहरु रहने छन् ।
- (क) गाउँपालिकाका प्रमुख, उप-प्रमुख वा कार्यपालिका का सदस्यहरु मध्ये गाउँ कार्यपालिकाले मनोनित गरेको व्यक्ति - अध्यक्ष
 - (ख) प्रमुख प्रशाशकीय अधिकृत - सदस्य
 - (ग) गाउँपालिका क्षेत्रभित्र खानेपानी सरसफाई तथा स्वच्छताको क्षेत्रमा योगदान दिएका विज्ञमध्यबाट बोर्डले मनोनित गरेको एक जना - सदस्य
 - (घ) खानेपानी सरसफाई तथा स्वच्छता क्षेत्रमा कार्यरत स्थानीय गैर सरकारी संस्थाहरु मध्येबाट बोर्डले मनोनयन गरेको एक जना - सदस्य

(ड) गाउँपालिका क्षेत्रभित्रका खानेपानी सरसफाई तथा स्वच्छता उपभोक्ता समितिका प्रतिनिधिहरु मध्य कम्तिमा एक जना महिला सहित दुईजना - सदस्य

(च) प्रबन्धक - सदस्य सचिव

(२) उपनियम (१) को खण्ड (घ) र (ड) बमोजिम सदस्य मनोनयन गर्दा उपलब्ध भएसम्म महिलालाई प्राथमिकता दिनु पर्नेछ ।

(३) सम्बन्धित क्षेत्रमा एकभन्दा बढी संस्था भएमा त्यस्तो संस्थाले आलोपालो गरी प्रतिनिधित्व गर्नुपर्नेछ । तर त्यस्ता संस्थाहरु बीच आलोपालो गरी प्रतिनिधित्व गर्ने सम्बन्धमा सहमति हुन नसकेमा त्यस्ता संस्थाहरु मध्येबाट प्रतिनिधित्व हुने गरी समिति आफैले सिफारिश गर्नेछ ।

(४) उपनियम ३ बमोजिम संस्थाका सदस्यहरुले आफूहरु मध्येबाट छानेको व्यक्ति संस्थाको अध्यक्ष हुनेछ ।

(५) समितिका सदस्यले आफ्नो कार्य सम्हाल्नु अघि तोकियवमोजिम सपथ लिनु पर्नेछ ।

(६) प्रबन्धकले समितिको सचिव भई काम गर्नेछ ।

(७) पदेन सदस्यहरु बाहेकका अन्य सदस्यहरुको पदावधि ५ वर्ष हुनेछ ।

११. **सदस्यको पद रिक्तहुने अवस्था:** देहायको अवस्थामा बोर्डको कार्यकारी समितिका सदस्यको पद रिक्त भएको मानिनेछ ।

(क) मनोनयन गर्ने निकाय समक्ष निजले आफ्नो पदवाट लिखित राजिनामा दिएमा,

(ख) पदावधि समाप्त भएमा ।

(ग) फौजदारी अभियोगमा अदालतवाट कसुरदार ठहरिएमा ।

(घ) विना सूचना लगातार तीन पटकसम्म बोर्डको बैठकमा अनुपस्थित भएमा ।

(ड) मृत्यु भएमा ।

१२. **रिक्त स्थानको पूर्ति** : समितिको मनोनित सदस्यको पद कुनै कारणबाट रिक्त हुनआएमा बाँकी अवधिको लागि निज पहिले जुन तरिकाबाट मनोनयन भएको हो सोही तरिकाबाट मनोनयन गरी रिक्त पदको पूर्ति गरिनेछ ।
१३. **कार्यकारी समितिको बैठक र निर्णय**:
- (क) कार्यकारी समितिको बैठक कम्तिमा ३ महिनामा एकपटक वस्नेछ ।
- (ख) कार्यकारी समितिको बैठक कार्यकारी निर्देशकको परामर्शमा अध्यक्षले तोकेको मिति, स्थान र समयमा हुनेछ ।
- (ग) कार्यकारी समितिका कूल सदस्य संख्याको पचास प्रतिशतभन्दा वढी सदस्य उपस्थित भएमा गणपुरक संख्या पुगेको मानिनेछ ।
- (घ) बैठकको अध्यक्षता समितिको अध्यक्षले गर्नेछ,
तर बैठकको मिति तय पश्चात् अध्यक्ष विशेष कारणबस बैठकमा उपस्थित हुन नसकेमा कार्यकारी समितिका सदस्यहरु मध्य अध्यक्षले खटाएको व्यक्तिले अध्यक्षता गर्नेछ वा उपस्थित सदस्यहरुले आफू मध्येबाट छानेको सदस्यले बैठकको अध्यक्षता गर्नेछ ।
- (ङ) कार्यकारी समितिको निर्णय प्रमाणित गर्ने काम प्रबन्धकको हुनेछ ।
- (च) कार्यकारी समितिको बैठक सम्बन्धि कार्यविधि समिति आफैले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।
- (छ) समितिको बैठकमा बहुमतको राय मान्य हुनेछ र मत बराबर भएमा बैठकको अध्यक्षता गर्ने व्यक्तिले निर्णायक मत दिन सक्नेछ ।
- (ज) उपनियम (ख) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि समितिका कम्तीमा पच्चीस प्रतिशत सदस्यले समितिको बैठक बोलाउन लिखित अनुरोध गरेमा अध्यक्षले त्यस्तो लिखित अनुरोध प्राप्त भएको मितिले सात दिनभित्र समितिको बैठक बोलाउनु पर्नेछ ।
१४. **सदस्यको भत्ता तथा सुविधा** : सदस्यहरुले बैठकमा सहभागी भएबापत बैठक भत्ता पाउनेछन, यसरी पाउने बैठक भत्ता बोर्डले निर्णय गरेबमोजिम हुनेछ ।

परिच्छेद - ४

प्रबन्धक तथा कर्मचारी सम्बन्धि व्यवस्था

१५. प्रबन्धकको नियुक्ति:

- (क) बोर्डको प्रशासकीय प्रमुखको रूपमा काम गर्न अधिकृत छैटौं तह वा सो सरहको योग्यता पुगेको र कर्मचारी छनौट समितिले सिफारिस गरेको व्यक्तिलाई बोर्डले प्रबन्धकको पदमा नियुक्त गर्नेछ ।
- (ख) प्रबन्धकको करार अवधि १ वर्षको हुनेछ । आवश्यकता अनुसार म्याद थप गरिनेछ ।
- (ग) उपनियम (ख) मा जुन सुकै कुरा लेखिएको भएतापनि प्रबन्धकले पदीय जिम्मेवारी पूरा नगरेमा, बोर्डको हित विपरित कार्य गरेमा, नैतिकपतन हुने कार्य गरेमा, बोर्डको निर्देशन अनुरूप कार्य सम्पादन नगरेमा निजलाई जुन सुकै बेला हटाउन सक्नेछ ।
- (घ) उपनियम (ग) बमोजिम पदवाट हटाउनु अघि निजलाई सफाइ पेश गर्ने मौकावाट बञ्चित गरिने छैन ।
- (ङ) प्रबन्धकको पारिश्रमिक, सुविधा तथा सेवाका अन्य सर्त बोर्डले तोकिए बमोजिम हुनेछन् ।

१६. प्रबन्धकको काम, कर्तव्य र अधिकार:

- (क) समितिको निर्णय तथा निर्देशन कार्यान्वयन गर्ने गराउने ।
- (ख) बोर्डको लागि आवश्यक कर्मचारी नियुक्तिको लागि समिति समक्ष सिफारिस गर्ने ।
- (ग) बोर्डको अल्पकालीन तथा दीर्घकालीन योजना, वार्षिक कार्यक्रम र बजेट तयार गर्ने गराउने तथा समितिबाट स्वीकृत कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने गराउने ।
- (घ) बोर्डले सञ्चालन गरेका कार्यक्रमहरूको नियमित अनुगमन गर्ने ।

(ङ) बोर्डको अध्यक्षको निर्देशनमा बैठकका विषयबस्तु तय गरि बैठक बोलाउने ।

(च) समितिबाट स्वीकृत हुनु पर्ने प्रस्तावहरु समितिसमक्ष पेश गर्ने ।

(छ) बोर्डका कर्मचारीहरुको कामको अनुगमन तथा कार्य सम्पादन मूल्याङ्कन गरी अर्धवार्षिक रुपमा बोर्डसमक्ष पेश गर्ने ।

(ज) तोकिए बमोजिमका अन्य कार्य गर्ने ।

१७. **कर्मचारी सम्बन्धी व्यवस्था:** बोर्डको लागि आवश्यक पर्ने प्राविधिक, प्रशासनिक, लेखा तथा अन्य कर्मचारी आवश्यकता हेरी बोर्डको बैठकवाट अनुमोदन भएअनुसार हुनेछ । कर्मचारीको नियुक्ति, पारिश्रमिक, सुविधा तथा सेवाका अन्य सर्तहरु बोर्डले तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

१८. **पदपूर्ति / छनौट समितिको गठन :**

(क) बोर्डले एक पदपूर्ति समितिको गठन गर्न सक्नेछ ।

(ख) पदपूर्ति समितिको काम, कर्तव्य, अधिकार र कार्यविधि तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

१९. **पदपूर्ति / छनौट समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार :** पदपूर्ति / छनौट समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ :-

(क) रिक्त रहेका पदहरु पूर्ति गर्न छनौटको प्रक्रिया र निर्देशिकाको परिधिभित्र रही परिक्षाको किसिम निर्धारण गर्ने,

(ख) खुला प्रतियोगिताद्वारा पूर्ति गर्नुपर्ने पदको लागि विज्ञापन गर्ने, परीक्षा लिने र अन्तर्वाताद्वारा छनौट भएका उम्मेदवारहरुलाई नियुक्तिको लागि बोर्डको कार्यसमिति समक्ष सिफारिस गर्ने,

(ग) बढुवा प्रयोजनका लागि तोकिएको मापदण्ड तथा बस्तुगत आधारमा पद अनुसारको सुपरीवेक्षक, मुल्याकन र पुनरावलोकन सम्बन्धी व्यवस्था गरी आवश्यक कर्मचारीहरुको कार्य सम्पादन मूल्याङ्कन विवरण तयार गरी त्यस्तो विवरण वर्षे पिच्छे भर्न लगाई सम्बन्धित

सुपरीवेक्षक र पुनरावलोकन कर्ताको सिफारिस सहित पेश गर्ने व्यवस्था मिलाई बढुवाको अभिलेख अद्यावधिक राख्ने ।

(घ) उपनियम (घ) बमोजिमको सुपरिवेक्षक र पुनरावलोकनकर्ता बोर्डले तोकेबमोजिम हुनेछ, ।

परिच्छेद - ५

कसुर तथा दण्ड सजाय

२०. **कसुर तथा दण्ड सजाय:** कसैले यो निर्देशिका तथा बोर्ड अन्तरगत बनेको नियम प्रतिकूल हुने गरि कुनै काम गरी देहायको कसुर गरेमा बोर्डले त्यस्तो व्यक्तिलाई देहायबमोजिम सजाय गर्न सक्नेछ ।

(१) सेवासँग सम्बन्धित कुनै संरचना, जडान वा पूर्वाधार भत्काए वा बिगार गरेमा वा अन्य कुनै प्रकारले क्षति पुऱ्याएमा क्षति भएको नोक्सानी भराइ कसुरको प्रकृति र मात्रा हेरी बिगो मुल्यांकन गरि सोहि बमोजिम जरिवाना गरिनेछ ।

(२) सेवाको अनाधिकार प्रयोग वा दुरुपयोग गरेमा पाँच हजारसम्म जरिवाना गरिनेछ ।

(३) खानेपानीलाई प्रदूषित गराउने वा प्रयत्न गर्ने तथा सार्वजनिक स्वास्थ्यमा प्रतिकूल असर पुऱ्याएमा कसुरको मात्रा हेरी जरिवाना गरिनेछ ।

(४) खानेपानी आयोजनासँग सम्बन्धित उपकरण तथा सफ्टवेयर सम्बन्धी उपकरणमा बाधा पुऱ्याए वा अवरोध गरेमा कसुरको मात्रा हेरी दश हजारसम्म जरिवाना गरिनेछ ।

(५) सेवा प्रणालीमा जडित पाइपलाई चोरी गर्ने, बिगार्ने, भत्काउने वा क्षति पुऱ्याउने काम गर्ने उपभोक्तालाई सोको बिगो भराई त्यस्ता उपभोक्तालाई रु.बीस हजारसम्म जरिवाना गर्न सकिनेछ ।

- (६) वोर्डले गरेको सजाय उपर चित्त नबुझेमा गाउँपालिकाको न्यायीक समिति समक्ष पुनरावेदन गर्न सकिनेछ । यसरी पुनरावेदन परेकोमा न्यायिक समितिको फैसला अन्तिम हुनेछ ।

परिच्छेद - ६

बोर्डको कोष, लेखा व्यवस्थापन र लेखा परीक्षण सम्बन्धि व्यवस्था

२१. बोर्डको कोष:

- (१) बोर्डको आफ्नो छुट्टै कोष हुने छ ।
- (२) उपनियम (१) बमोजिमको कोषमा देहायअनुसार रकम रहनेछन् ।
- (क) सङ्घीय सरकार, प्रदेश सरकार र गाउँपालिकाले बोर्ड सञ्चालन, खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता निर्माण र मर्मत सम्भारका लागि विनियोजन गरेको रकम ।
- (ख) सेवा प्रदायकले सेवा उपलब्ध गराए बापत प्राप्त रकम ।
- (ग) खानेपानी महसुल बापत प्राप्त रकम ।
- (घ) नयाँ धारा जडान बापत प्राप्त रकम ।
- (ङ) निर्देशिकाको नियम २० अनुसार कसुर बापत प्राप्त रकम ।
- (च) दातृ निकाय तथा अन्य विभिन्न संघ संस्थाबाट अनुदानस्वरूप प्राप्त रकम ।
- (छ) स्थानीय तह तथा अन्य विभिन्न संघ संस्थाबाट अनुदानस्वरूप प्राप्त रकम ।
- (ज) बित्तीय संस्था वा अन्य कुनै निकायबाट प्राप्त ऋण ।
- (झ) अन्य कुनै स्रोतबाट प्राप्त रकम ।
- (३) बोर्डको सम्पूर्ण खर्च उपनियम (१) बमोजिमको कोषबाट व्यहोरिनेछ ।

- (४) बोर्डको कोषमा रहने रकम नेपाल भित्रको कुनै बैंक वा वित्तीय संस्थामा खाता खोली जम्मा गरिनेछ ।
- (५) कोषको खाता सञ्चालन बोर्डको प्रबन्धक र अध्यक्षबाहेक सदस्यहरू मध्य बोर्डले तोकेको १ जना सदस्यको संयुक्त हस्ताक्षरमा हुनेछ ।
- (६) बोर्डको लेखा व्यवस्थापन नेपाल सरकारले तोके बमोजिमको ढाँचामा राखिनेछ ।
२२. आकस्मिक कोषको व्यवस्था: नियम (२१) को अतिरिक्त खानेपानी संरचनाहरूमा विभिन्न किसिमका प्राकृतिक विपत्तिका कारणले हुने क्षतिलाई तत्काल समाधान गरी खानेपानी आपूर्तिलाई नियमित गर्न एक आकस्मिक कोष रहनेछ । यस कोषमा बोर्डले तोके बमोजिमको रकम रहनेछ । आकस्मिक कोषको खर्चको कार्यविधि तोकीएबमोजिम हुनेछ ।
२३. लेखा र लेखा परिक्षण:
- (१) बोर्डको आयव्ययको लेखा प्रचलित कानून बमोजिम राखिनेछ ।
- (२) बोर्डको आयव्ययको लेखा परीक्षण समितिले नियुक्त गरेको इजाजत प्राप्त लेखापरीक्षकवाट हुनेछ
- (३) नेपाल सरकारले चाहेमा जुनसुकै बखत बोर्डको लेखा तथा सोसँग सम्बन्धित कागजात उपलब्ध गराउने कर्तव्य बोर्डको हुनेछ ।

परिच्छेद - ७

विविध

२४. निर्देशन दिन सक्ने:

- १) खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छताको गुणस्तर कायम राखी सेवालार्इ चुस्त दुरुस्त बनाइ राख्न बोर्डलाई गाउँपालिकाले आवश्यक निर्देशन दिन सक्नेछ र त्यस्तो निर्देशन पालना गर्नु बोर्डको कर्तव्य हुनेछ

२५. उप-समिति गठन गर्न सक्ने :

- १) कार्यकारी समितिले आफूले गर्नुपर्ने काम कारबाही सुचारु रूपले सञ्चालन गर्न आवश्यकता अनुसार विभिन्न विषयसँग सम्बन्धित विशेषज्ञ सहितको उप-समितिहरू गठन गर्न सक्नेछ ।
- २) उप-समितिको काम, कर्तव्य, अधिकार तथा उप-समितिका सदस्यले पाउने सुविधा तोकिए बमोजिम हुनेछन् ।

२६. मापदण्ड बनाइ लागू गर्न सक्ने:

- १) कार्यकारी समितिले यस निर्देशिकाको अधिनमा रही आवश्यकता अनुसार मापदण्ड तथा कार्यविधि बनाई लागू गर्न सक्नेछ ।

२७. थपघट, शंसोधन तथा खारेजी

- १) यस निर्देशिकामा रहेका कुनै पनि नियम तथा उपनियम गाउँपालिकाले थपघट, शंसोधन तथा खारेज गर्न सक्नेछ ।

२८. महसुल निर्धारण

- १) कार्यकारी समितिले एक महसुल निर्धारण उप-समिति गठन गर्न सक्नेछ । सो उप-समितिले प्रचलित कानूनको अधिनमा रही गाँउपालिका भित्रको लागि खानेपानी महसुल निर्धारण गर्ने छ ।

२९. सपथ सम्बन्धी व्यवस्था

- (१) यस निर्देशिकाको उपनियम ३ अनुसार गठित कार्यकारीणी समितिको अध्यक्ष र सदस्यहरूले अनुसूची १ अनुसारको ढाँचामा सपथ खानु पर्नेछ ।
- २) सपथ खुवाउने अधिकारी अध्यक्षको लागि गाँउपालिका अध्यक्ष र अन्य सदस्यको हकमा कार्यकारी समितिका अध्यक्ष रहनेछन् । तर गाँउपालिका अध्यक्ष नै बोर्डको अध्यक्ष रहेको हकमा निजले कार्यपालिका समक्ष उभिएर सपथ लिनेछन ।

(२) यस निर्देशिकाको नियम १५ र १७ अनुसार नियुक्ति गरिएका प्रबन्धक लगायत अन्य कर्मचारीहरूले अनुसूची १ अनुसारको ढाँचामा सपथ खानु पर्नेछ । सपथ खुवाउने अधिकारी कार्यकारी समितिका अध्यक्ष हुनेछन् ।

३०. **वार्षिक प्रतिवेदन पेश गर्ने:** बोर्डले प्रत्येक वर्षको वार्षिक प्रतिवेदन आर्थिक वर्ष समाप्त भएको मितिले दुई महिनाभित्र देहायका कुराहरू समेत समावेश गरी गाउँपालिका समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।

(क) साधारण सभा मार्फत बोर्डको आम्दानी र खर्चको विवरण,

(ख) आफूले वर्षभरि सम्पादन गरेको कामको प्रगति विवरण,

(ग) आगामी वर्षको कार्ययोजना र त्यसको लागि आवश्यक पर्ने अनुमानित बजेट तथा सोको स्रोत,

(घ) तोकिए बमोजिमका अन्य विवरण ।

(२) उपनियम (१) बमोजिमको प्रतिवेदन गाउँपालिकाले प्रत्येक वर्ष बोर्डलाई सार्वजनिक गर्न लगाउनेछ ।

(३) नियम ३० बमोजिम प्राप्त प्रतिवेदन कार्यपालिका बैठकमा पेश गरि छलफल एवं अनुमोदन गरिनेछ ।

३१. **खारेजी तथा बचाउ:**

१) यस निर्देशिका सम्बन्धि यस पुर्व भए गरेका सम्पुर्ण काम कारवाहिहरू यसै बमोजिम भएको मानिनेछ ।

२) निर्देशिका सम्बन्धि कुनै विवाद वा द्विविधा उत्पन्न भएमा अन्तिम ब्याख्या तथा निर्णय गाँउपालिकाको हुनेछ ।

अनूसूची - १

(नियम १०, १५ र १७ संग सम्बन्धित)

ज्वालामुखी गाँउपालिकाको ग्रामिण खानेपानी व्यवस्थापन बोर्ड सञ्चालन
निर्देशिका, २०७८

शपथ ग्रहण फारामको ढाँचा

म ग्रामिण खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता व्यवस्थापन बोर्डको को हैसियतले मलाई सुम्पिएको जिम्मेवारी र कर्तव्य पालन मेरो ज्ञान, विवेकले जाने बुझेसम्म इमान, धर्म तथा कर्तव्य सम्भन्धी बोर्डप्रति बफादार रही भय, पक्षपात र द्वेष नराखी लोभ लालच र मोलाहिजामा नपरी **ज्वालामुखी गाउँपालिकाको ग्रामिण खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता व्यवस्थापन बोर्ड सञ्चालन निर्देशिका, २०७८** तथा सो निर्देशिका अन्तर्गत बनेका मापदण्ड तथा कार्यविधि विनियम, आदेश तथा निर्देशनको अधीनमा रही आफ्नो कर्तव्य पालना गर्नेछु र मैले आफ्नो कर्तव्य पालनको सिलसिलामा थाहा पाएसम्मको कुनैपनि गोप्य सूचना वा लिखित र अलिखित कुराहरु प्रचलित कानूनले बाध्य पारेको अवस्थामा बाहेक आफ्नो पदमा बहाल रहँदो वा नरहेको जुनसुकै अवस्थामा पनि प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रूपले अनाधिकृत रुपमा प्रकट गर्ने छैन भनी सत्य निष्ठापूर्वक शपथ ग्रहण गर्दछु।

शपथ ग्रहण गर्ने पदाधिकारी/कर्मचारीको:

शपथ ग्रहण गराउने पदाधिकारी/कर्मचारीको:

दस्तखत :

दस्तखत :

मिति :

मिति:

नाम :

नाम:

श्रेणी :

श्रेणी -

पद :

पद:

अनूसूची - २

(दफा ४ को उपदफा २ बमोजिम)

संस्थाको छाप

प्रमाणीकरण मिति: २०७९।०७।२७

आज्ञाले,
सुमन पण्डित
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत